

JUTRZENKA (22) *sb f*

jutrzenka (20), **justrzenka** (2); *justrzenka BartBydg, Murm.*

e oraz a jasne.

sg N jutrzenka (21). ◇ A jutrzenkę (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII(XVIII) – XVIII w.

1. *astron. Planeta Wenus widoczna na niebie rano i wieczorem; lucifer BartBydg, Murm, Mymer¹, Mącz, Calep, Cn, Vulg; phosphorus Mącz, Calep, Cn; stella matutina BartBydg; venus Mącz, Cn; vesper Calep, Cn; hesperus Cn (13) : BartBydg 84; Murm 5; Lucifer: Morgenstern. Iutrzenka Mymer¹ 3; Leop Job 38/32; Venus etiam, Iutrzenká/ yutrzna gwiazdá. Mącz 483d, 298c; Vešper – Iutrzenka. Zwierzeca gwiazda. Czas wieczorni. Calep 1117a, 620b, 802b; Miešiac w w [.] odmienney w iedney twarzy chodži/ Wdźięczna Iutrzenká y ťońce przywodži. SzarzRyt D3v.*

W porównaniach (2):

~ *Fraza: »wschodzi jutrzenka« (1): Kléynot ten [šliczna dziewko] należy tobie: A żadna iefcze niewłtála/ Któraćby go odiać miała. Równie táka ráno wšchodži Iutrzenká/ gdy dzień nádchodži KochFrag 26.*

Zwrot: »jako jutrzenka świecić« (1): Ale miedzy Anioły/ y duchy wiecznemi/ [Orszulka] Iáko wdźięczna iutrzenká świeći KochTr 21. ~

Zestawienie: »jutrzenka gwiazda« (1): Lucifer, Iutrzenká gwiazdá. Mącz 201a.

2. *Jasność poprzedzająca ukazanie się słońca na horyzoncie; świtanie, zorza poranna; aurora, leucothea Calep; lucifer Vulg (9) : Aurora – Iutrzenká [z]witanie. Calep 117a, 594a.*

W porównaniach (4): WitosłLut A5; rozniécona Iáko kiedy iutrzenká náłtaie czerwona/ Rozgramiáiąc ciemności GosłCast 57.

~ *Szereg: »jutrzenka i dzień« [szyk 1 : 1] (2): bo co on [stary zakon] był iáko świecá ábo kágániec w ciemnym mieyfcu poltánowioná to iuż náłz nowy ieft iáko iutrzenká y dzień. CzechEp 115, 125. ~*

W przeni (3) :

Fraza: »jutrzenka wznidzie, wszędzie, weszła« (1 : 1 : 1): BibRadz 2.Petr 1/19; BudNT 2.Petr 1/19; Y mamy mocniejszye słowo Prorockie: ktorego się dźierząc/ iáko świece w ciemnym mieyfcu świecącey/ dobrze czynicie/ áżby dzień ošwitił/ á iutrzenká weszła w łercách wálznych [lucifer oriatur in cordibus vestrisk] WujNT 2.Petr 1/19.